

10 gr.

ABC

W

10 gr.

NOWINY CODZIENNE

Nr. 275 A

Warszawa, poniedziałek 30 sierpnia 1937 r.

Rok XII

Jak się robi „spółdzielnie pracy”?

Wyzysk robotników przez biurokrację

5 posad w jednym biurze dla jednego człowieka

Omówiliśmy już działalność spółdzielni „Detur” i innych organizacji „pracowniczych”.

Obecnie pragniemy się zająć pracą innego towarzystwa, mającego zbawiać świat pracowników — tym razem przeważnie fizycznych. Istnieje w Warszawie towarzystwo popierania kooperacji pracy. Prowadzi ono biuro, mające kierować administracyjnie, technicznie i handlowo spółdzielniami pracy.

Towarzystwo prowadzi też energiczną propagandę na rzecz „spółdzielni pracy”, a następnie, wyzyskując sympatię z jaką z natury rzeczy spółdzielnie cieszą się w społeczeństwie, próbuje zorganizowanym przez siebie „spółdzielniom pracy” pomagać. Próby te jednak wypadają dość nieudolnie, gdyż istniejące spółdzielnie pracy rozwijają się słabo.

„OSTOJA”

Towarzystwo kooperacji pracy dąży do tworzenia wyłącznie takich spółdzielni, któreby składały się z samych robotników niewywalifikowanych lub słabo wykwalifikowanych. Przykładem może tu być robotnicza spółdzielnia „Ostojka”.

Jest rzeczą jasną, że niewykwalifikowani robotnicy nie mogą sami prowadzić biurowłości i rachunkowości, a często nie mają doświadczenia potrzebnego do wykonywania funkcji członków zarządu.

DYKTATURA DZIAŁACZY

Wobec tego towarzystwo kooperacji pracy zawiera z taką spółdzielnią umowę, na mocy której właściwie wszyscy członkowie spółdzielni razem z zarządem stają się wykonawcami poleceń towarzystwa kooperacji pracy.

Spółdzielnia wykonuje masowe roboty np. prace ziemne. Towarzystwo kooperacji pracy za prowadzenie rachunkowości zabiera 10 procent wpływów z tytułu wykonanych robót, oraz 25 procent czystej nadwyżki.

W ten sposób towarzystwo kooperacji pracy zamienia się w przedsiębiorstwo, eksploatujące pracę fizyczną zespołu robotników, który niewiadomo dlaczego nazywa się spółdzielnią, skoro zarząd tej spółdzielni faktycznie nie ma nic do gadania.

SUBWENCJE...

Należy zaznaczyć, że procenty od wpływów z zarobków robotników zrzeszonych w tak zwanych „spółdzielniach pracy” nie są wcale jedynym źródłem dochodu tego towarzystwa, które korzysta z rozlicznych subwencji Funduszu Pracy.

...I POSADY

Myślałby kto, że w tych warunkach uposażenia w towarzystwie kooperacji pracy są wysokie. Tymczasem tak nie jest. Działacze tam pracujący umieli się urządzać inaczej. Oto uposażenia przywiązane do poszczególnych funkcji są niskie. Tylko, że... są działacze, którzy pobierają równocześnie pięć uposażeń z tytułu spełniania pięciu różnych funkcji: dyrektorów, sekretarzy, redaktorów itp.

Min. Sandler

W krypcie Srebrnych Dzwonów

Bawiący w Krakowie minister spraw zagr. Szwecji Sandler w towarzystwie posła szwedzkiego w Warszawie. Bohemana, sekretarza generalnego M. S. Z. Guenthera i sekretarza osobistego Gruenevalla udał się na Wawel w celu złożenia hołdu pamięci Marszałka Piłsudskiego.

W uroczystości tej wzięli udział: minister Beck, poseł R. P.

w Sztokholmie Potworowski. U trumny Marszałka Piłsudskiego p. minister Sandler złożył wieniec z białych kwiatów, przepasany szarfami o barwach narodowych Szwecji.

Dalszą część dnia dostojny gość spędził na zwiedzaniu Wawelu, katedry wraz z grobami królów lewskim oraz miasto.

Nocna strzelanina na ul. Grochowskiej

Śmierć policjanta i ciężkie postrzelenie służącej

W sobotę około godz. 23.30 dwóch policjantów z XVII komisariatu P. P. post. Andrasik i post. Olszanka w czasie obchodu patrolowego przed domem Nr. 88 przy ul. Grochowskiej zauważyli po przeciwnej stronie dwóch podejrzanych osobników idących w kierunku Warszawy. Policjanci zamierzali ich wyegzemitować, wówczas osobnicy dobyli błyskawicznie rewolwery i zasypali policjantów strzałami. Jeden ze strzałów trafił posterunkowego Andrasika, który runął na ziemię. Posterunkowy Olszanka zaś zaczął ostrzeliwać się. Bandyci strzelając, widząc leżące posterunkowego policjanta rzucili się do ucieczki w kierunku ul. Hetmańskiej i znikli w ciemnościach.

Post. Andrasik został tak ciężko ranny, że w kilka chwil życie zakończył. Jedną z kół bandytów trafiała również 22-letnia Julia Kulbik, służąca zam. w Kaluszyne, znajdującą się w czasie strzelaniny w składzie desek na rogu ul. Grochowskiej i Tarnockiej. Jedną z kół przebiła deska parkanu, przeszła na wylot Kulbikównie i utkwiała w stosie desek. Do rannych wezwano pogotowie ratunkowe. Lekarz stwierdził zgon Andrasika, wskutek rany postrzałowej o kolicy serca. Kulbikówna została ranna w lewy bok. Kula przebiła nerkę i jelita. W stanie beznadziejnym przewieziono ją do szpitala Przemienienia Pańskiego, gdzie walczy ze śmiercią.

O zacieklej strzelaninie świadczą ślady kul w parkanie. Bandyci posługiwali się wielostrzałowymi rewolwerami dużego kalibru.

Polak zwycięzcą międzyn. lotu okrężnego

Zwycięzcą międzynarodowego lotu okrężnego w Holandii został ponownie P. Bernard Skórzewski. Drugie miejsce zajął Belgijczyk Pierre Schellekens. Zawody odbyły się w niezwykle niekorzystnych warunkach atmosferycznych, przy dużym zamurzeniu i częściowo we mgle. Walka była bardzo zacięta.

Niezłocznie zaalarmowano policję XVII kom. PP. Zarządzone przy współudziale funkcjonariuszy Urzędu Śledczego natychmiastową obławę, która trwała do rana. W wyniku obławy zatrzymano 25 podejrzanych osobników, którzy zostali w dniu dzisiejszym przesłani do Urzędu Śledczego, gdzie zostaną przesłuchani i poddani konfrontacji. Policja prowadzi dochodzenie celem schwytania sprawców bestialskiego mordu.

Niemcy, Rosja i... Małopolska

Dziwne jest zachowanie się Niemców w ostatnich tygodniach, dziwna jest też polityka niemiecka w stosunku do Polski.

Wczoraj przynieśliśmy wiadomość o złagodzonej wyroku na Niemców, którzy sobie na Pomorzu zorganizowali cały obóz wojskowy.

Dziś na stronie 3-ciej informujemy naszych Czytelników o nowych prowokacjach niemieckich w Gdańsku, prowokacjach będących jawnym pogwałceniem polsko-gdańskich umów.

Wiemy, że w Niemczech istnieją dwie koncepcje polityki w stosunku do Polski. Przyjęcie jednej z nich zależy w pierwszym rzędzie od sytuacji wewnętrznej w Polsce.

W tym fakcie też należy dostrzegać źródło obecnych prowokacji niemieckich. Tylko, że Niemcy oceniają błędnie zarówno obecną sytuację polityczną w Polsce, jak i perspektywę przyszłości, nie mówiąc już o tym, że przed Polską stoją t a k ż e zawsze

dwie możliwe drogi do wyboru w polityce zagranicznej. Fakt, że zarówno Niemcy, jak i Polska dążą do usunięcia wpływów żydowskich w Europie, że zarówno Niemcy jak i Polska zwalczają niebezpieczeństwo komunistyczne — ma swoją wagę.

Ale też waga prowokacji niemieckich, choćby w Gdańsku, jest coraz większa. Nie należy lekkomyślnie przesunąć szali — a czasem odnosi się wrażenie, że Niemcy po prostu świadomie do przesunięcia tej szali dążą.

Może właśnie pod wpływem błędnej oceny sytuacji wewnętrznej Polski...

Bo tak się rzeczy układają, że narazie nie jest u nas zbyt różowo. Czynniki zmierzające do konsolidacji wszystkich żywiołów — naprawdę polskich, niezależnych od obcych agentów i obcych doktryn, do konsolidacji opartej o idee nowoczesnego ruchu narodowego, zwana także ideą narodowo-radykalną, wydają się słabe.

Jednym słowem, piękna, mająca przed sobą wielką przyszłość idea spółdzielczości pracy, cierpi mocno wskutek praktyk różnych niepowołanych „działaczy”.

Chiny zawarły pakt nieagresji z Sowietami

Sukcesy wojsk japońskich

SZANGHAJ, 29. 8. Korespondent Havasa odwiedził dzielnicę Wayside i Yang - Tse - Pu, znajdujące się całkowicie w rękach Japończyków. Stwierdził on, że w ciągu ubiegłego tygodnia Japończycy posunęli się naprzód o dwa kilometry. Linia frontu biegnie obecnie równoległe do północnej granicy koncesji międzynarodowej, ciągnąc się nieprzerwanie od Hong - Kek do Hoang - Pu.

Jednakże Japończycy, którzy są okopani w Yang - Tse - Pu, nie posunęli się jeszcze w kierunku Wu - Sung, w przeciwieństwie do informacji japońskich, które przewidywały rychłe połączenie się z oddziałami posiłkowymi, znajdującymi się w Wu - Sung. Północno - wschodnie dzielnice Szanghaju przedstawiają obraz całkowitego zniszczenia na skutek ciągłego bombardowania i pożarów. Na ulicach leżą liczne trupy Chińczyków.

GŁOS CHIN

WASZYNGTON, 29. 8. Ambasador chiński Wang oświadczył przedstawicielom prasy, iż rząd jego państwa gotów do wprowadzenia w życie zasad, ogłoszonych przez sekretarza stanu Hulla w jego deklaracji z dnia 16 lipca, celem zlikwidowania zatargu między Chinami a Japonią. Należy podkreślić — oświadczył ambasador Wang — że Chiny nie chciały odwoływać się do wojny, lecz że

Czego oczekuje minister a czego młodzież polska?

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, prof. Świętosławski wygłosił z okazji otwarcia nowego roku szkolnego 1937/38 dwa przemówienia do młodzieży szkolnej. W dniu 4-go września, Minister Oświaty wygłosił przemówienie p. t. „Czego Polska oczekuje od swej młodzie-

ży”, zaś w dniu 5 września, przemówienie p. t. „Na progu nowego roku szkolnego”. Przemówienia Ministra Oświaty transmitowane będą przez wszystkie rozgłośnie polskie.

Czego oczekuje Młodzież od pana ministra na progu nowego roku szkolnego — pisać nie trzeba.

muszą przeciwstawić się obcej napaści i bronić swego terytorium, swego honoru narodowego i swego istnienia. Chiny skłonne są do zlikwidowania wszelkiego rodzaju zatargów, jakie mogą wyniknąć z Japonią, zgodnie z zasadami i duchem prawa międzynarodowego.

STANOWISKO JAPONI!

TIEN - TSIN, 29. 8. W pierwszym wywiadzie, udzielonym prasie zagranicznej od początku zatargu chińsko - japońskiego, gen. Kitoszi Katsukie, dowódca wojsk japońskich w Chinach północnych oświadczył m. in.: „dopóki Chiny upierać się będą przy swym nieprzejednanym stanowisku i nie uznają swych błędów, dopóty armia japońska zwalczać będzie wojska chińskie we wszystkich częściach Chin, gdzie tylko zajdzie tego potrzeba”. General za-

przeżył informacjom ze źródeł chińskich, jakoby Japończycy używali gazów trujących na froncie Hankou, przynajmniej jednak, że bomby łzawiące były tam stosowane dla łatwiejszego wyparcia oddziałów chińskich.

PRZYJAŹŃ CHIŃSKO - SOWIECKA

SZANGHAJ, 29. 8. Chińskie koła urzędowe zaprzeczają wiadomości, pochodzące ze źródeł japońskich, o rzekomym zawarciu paktu nieagresji między Chinami i Z. S. R. R. Koła te nie ukrywają jednak, że napaść japońska przyczyniła się w znacznej mierze do zacieśnienia węzłów przyjaźni chińsko - sowieckiej.

SZANGHAJ, 29. 8. Ogłoszono tu urzędowy komunikat o zawarciu paktu nieagresji między Chinami a Z. S. R. R. (Depesze te wydadzą się sprzeczne — druga jest późniejsza. — Przyp. Red.).

Trzy kompanie czerwonych otoczone Zwycięski pochód wojsk narodowych

BILBAO, 29. 8. Radiostacja tu tejsza komunikuje, że na skutek posuwania się naprzód oddziałów narodowych na froncie aragońskim, na odcinku Zura, trzy kompanie wojsk czerwonych zostały zupełnie otoczone i należy oczekiwać rychłego ich poddania się.

SALAMANKA, 29. 8. Komuni-

kat urzędowy głównej kwatery wojsk narodowych donosi, że na niektórych odcinkach frontu aragońskiego nieprzyjaciel podejmował próby ataków, które jednakże zostały odparte ze znacznymi dla atakujących stratami. Na froncie Santanderu brygada narwarska posuwa się dalej w kierunku Asturii, nie napotykać oporu ze strony przeciwnika.

NIE CHCA ICH NAWET WE FRANCJI

BAYONNE, 29. 8. Rada miejska m. Bayonne na odbytym wczoraj posiedzeniu postanowiła zwrócić się do rządu francuskiego z żądaniem, aby wszyscy milicjanci hiszpańskiej armii czerwonej, którzy w dalszym ciągu napływają do Bayonne, odesłani byli z powrotem do Hiszpanii.

Uczony polski profesorem uniwersytetu amerykańskiego

Docent statystyki Uniw. Jagiellońskiego w Krakowie dr. Oskar Lange został powołany na katedrę ekonomii politycznej na uniwersytecie w Barklay w Kalifornii. Dr. Lange opuścił już Kraków, udając się na nową placówkę.

Sensacyjny proces w Kaliszu

Przed sądem okręgowym w Kaliszu rozpoczął się proces 27-miu mieszkańców Kalisza, oskarżonych o utrzymywanie stosunków erotycznych z nieletnimi dziewczętami w wieku 11-tu do 15-tu lat. Wśród oskarżonych znajduje się kilku popularnych Kaliszan,

W. Z.